

SOSYAL SERMAYENİN AKADEMİK YOLCULUĞU: “YÖK-TEZ” ÖRNEKLEMİNDE BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ

Academic Journey of Social Capital: A Bibliometric Analysis In The Sample Of “YÖK-Tez”

Cengizhan AYNACI

Arş. Gör., Sakarya Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, cengizhanaynaci@sakarya.edu.tr

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Geliş: 24 Şubat 2022

Kabul: 29 Mart 2022

Anahtar Kelimeler:

Sosyal sermaye, bibliyometrik analiz,
YÖK-TEZ

© 2022 PESA Tüm hakları saklıdır

ÖZET

Fertlerin birbiriyle olan ilişkilerinin sonucunda elde ettikleri kazanımları ifade eden sosyal sermaye ortaya çıktığı günden bu yana multidisipliner bir karaktere bürünmüştür. Hemen her disiplin sosyal sermayeyi bakir bir çalışma alanı olarak değerlendirmiş, bu da kavramın sınır ötesi bir şekilde değerlendirilmesine imkân tanımıştır. Kavramın Türk literatüründe kullanılmaya başlanması, Batı bilim dünyasından bir nebze geç olsa da bugün sosyal sermaye üzerinde sıklıkla araştırma yapılan konulardan biri haline gelmiştir. Bu araştırmada, Türkiye’de sosyal sermaye konusunda yayınlanan lisansüstü tezler araştırmacı tarafından belirlenen alt problemler açısından incelenmiştir. Nicel araştırma yöntemine dayalı bibliyometrik analiz tekniği ile gerçekleştirilen araştırma kapsamında YÖK-TEZ veri tabanında yer alan, araştırma başlığında “sosyal sermaye” ya da “social capital” geçen toplam 242 lisansüstü tez incelenmiştir. Araştırma sonucunda sosyal sermayenin Türk literatüründe 2004 yılından bu yana üzerinde çalışılan ve yıllar içerisinde popülerleşen bir konu olduğu, Türkiye’de hemen her bilim dalının ilgisini çektiği ve bu ilginin her geçen yıl daha da arttığını söylemek mümkündür. Bununla birlikte iktisadi ve idari bilimler alanlarında oldukça sık çalışılan sosyal sermayenin sosyal ve beşeri bilimleri temel alan disiplinler bünyesinde çalışmalar gerçekleştirilmesi, sosyal sermayenin kapsamının genişlemesine ve toplumsal meselelerin çözümünde sosyal sermayenin bir enstrüman olarak kullanılmasına imkân verecektir.

ARTICLE INFO

Article History:

Received: 24 February 2020

Accepted: 29 March 2020

Keywords:

Social capital, bibliometric analysis,
YÖK-THESIS

ABSTRACT

Social capital, which expresses the gains obtained as a result of the relations of individuals with each other, has taken on a multidisciplinary character since the day it emerged. Almost every discipline considered social capital a new field of study, which allowed the concept to be evaluated cross-disciplinary. The use of the concept in Turkish literature has become one of the subjects frequently researched on social capital today, although it is somewhat later than in the Western scientific world. In this study, postgraduate theses focusing on social capital in Turkey were examined in terms of sub-problems determined by the researcher. The study employed the bibliometric analysis technique based on the quantitative research method, and 242 postgraduate theses from the YÖK-Thesis database with "social capital" or "sosyal sermaye" in the research title were examined. As a result of

© 2022 PESA All rights reserved

the research, it is possible to say that social capital is a subject that has been studied in Turkish literature since 2004 and has become popular over the years, attracting the attention of almost every discipline in Turkey, and this interest has increased every year. In addition, carrying out studies within the disciplines based on social and human sciences of social capital, which is frequently studied in the fields of economic and administrative sciences, will allow the scope of social capital to expand and social capital to be used as an instrument in the solution of social issues.

GİRİŞ

Tarihsel süreç içerisinde hiçbir kavram, doğduğu ve kabul gördüğü toplumun karakteristiklerinden bağımsız bir hayat sürmemiştir. Her eylemin kendinden öncekinin ön şartı, her neticenin ise yeni gelişmelerin fragmanı olduğu dünya düzeninde olaylar farklı perspektiflerle değerlendirilmiş, mevcut fikirler tartışılıp yeni yaklaşımlar geliştirilmiş ve bunların sonucunda yeni kavramlar ortaya çıkmıştır.

Nüveleri 19. yüzyılda Karl Marx tarafından ortaya atılan "sermaye" kavramı, başlangıçta her ne kadar iktisadi aksiyonlar ve teşebbüsler eliyle teşekkül etse de günümüzde sadece ekonomik bir terime karşılık gelmemektedir. Ortaya çıktığı ilk günkü kabuğunu kırıp ilkel (ham, katı) halinden uzaklaşmış ve farklı sermaye türlerinin gün yüzüne çıkmasının önünü açmıştır. Bu türlerin kendine has bir hüviyet kazanmasının sonucu olarak sermaye, bir anlamda kendi muhtevasını genişletmiştir (Lin, 2008, s. 4). Bu genişlemenin bir ürünü olan "sosyal sermaye"; bugünkü manasıyla bilinen Batı modern tarihi içerisinde ortaya çıkan problemlerin tespiti ve çözümü için sosyal bilimler penceresinden bakmanın bir tezahürü olarak ortaya çıkmış, farklı disiplinlerin etkileşimi ve çabalarıyla kendisini öne çıkarmış ve popülerlik kazanmıştır (Şan ve Şimşek, 2011, s. 90). Bunun altında, klasik iktisadın bireyin sosyal yönünü ve insanlar arası bağlantıların önemini göz ardı etmesi yatmıştır. Bireye atfedilen bu asosyal rol, sosyal ilişkilerin temeli olan güven, sosyal ağlar ve normlar gibi unsurların potansiyelini fark edememiştir (Coleman, 1990, s. 302).

Böyle bir konjonktürün eseri olarak Hanifan (1916, s. 130) tarafından ortaya atılan sosyal sermayenin konsepti toplum üyelerinin birlikteliğine dayandırılmış, bireylerin kendilerini gerçekleştirmesinin anahtarının birbiri ile etkileşime girmesinde olduğu fikri kabul görmüştür. Temel felsefesi "İlişkiler önemlidir" söylemine dayanan "sosyal sermaye"; bireylerin toplumsal ilişkilerinin sonucunda elde ettikleri kazanımları ve birikimleri ifade eden bir olgudur (Field, 2006, s. 1). Süreç içerisinde kendine has bir kimlik kazanarak yaşamını sürdüren bu nosyon, pek çok bilim dalının doğrudan muhatabı olmuş, toplumu ilgilendiren hemen her konuda devlet adamı, düşünür ve teorisyenlerin kullandığı bir kavram haline gelmiştir. Bir devlet adamı ve tarihçi olan İbn-i Haldun'dan ekonomist Adam Smith'e, sosyolojinin kurucu babaları Karl Marx, Emile Durkheim ve Max Weber'den sosyolog James S. Coleman, antropolog Pierre Bourdieu ve siyaset bilimci Robert D. Putnam'a kadar pek çok bilim insanı, kavramı doğrudan "sosyal sermaye" biçiminde isimlendirmeseler de gerek içeriği gerekse fonksiyonu itibarıyla toplumsal meselelerin anahtar kavramlarından biri olarak görmüştür.

Böylesine geniş bir yelpazede ele alınan bir kavram olması, bir yandan sosyal sermayenin alanını genişletip takibini zorlaştırırken diğer yandan disiplinler arası bir kimliğe bürünmesine, farklı perspektiflerin yeni yorumları beraberinde getirmesine ve araştırma çıktılarının bilim denizine bir damla daha koymasına katkı sağlamıştır. Geçmişten günümüze gerek ulusal gerekse uluslararası çalışmalar incelendiğinde, sosyal sermayenin bilimsel araştırmalar için popüler bir kavram olduğu, böylesine potansiyelli bir kavramın her bilim dalının ilgisini çektiği ve araştırma yapılması için iştah kabarttığı görülmektedir (Adler ve Kwon, 2002, s. 17; Leana ve Van Buren, 1999, s. 538; Lin, 1999, s. 28; Portes, 1998, s. 2). Nitekim Winter (2000)'e göre 1981 yılından önce anahtar kelime olarak *sosyal sermaye* çeşitli dergilerde yayınlanan 20 makaleye konu olurken 1991-1995 yılları arasında bu sayı 109'a, 1996-Mart 1999 yılları arasında ise 1003'e yükselmiştir. Bu noktadan hareketle bilimsel arenada sosyal sermayeye karşı ciddi ve bir o kadar kümülatif bir ilginin olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Kavramın Türk literatüründe sahneye ilk çıkışının Avrupa'ya nazaran on yıl rötarlı olduğu

görülmektedir. Sosyal sermaye konulu araştırmalar incelendiğinde; sosyal sermayenin 90'lı yıllarda filizlenen ve çeşitli disiplinler altında çalışılan bir konu olduğu görülmekle birlikte 2000'li yıllarda bu durum sıçrama göstermiştir (Beşer ve Hira, 2017, s. 27). Yabancı literatürdeki 90'lar furyasının niceliksel yönü ülkemizde 2000'lerin başında hissedilmiştir. Konunun lisansüstü tezlere ev sahipliği yapması ise 2004 yılına tekabül etmektedir.

Bu araştırma, Türkiye'de "sosyal sermaye" konusunda yayınlanan lisansüstü tezlerin ilgili alt problemler çerçevesinde incelenmesini ve sosyal sermayenin Türk literatüründeki yerine ilişkin değerlendirmelerde bulunmayı amaçlamaktadır. Nicel araştırma yöntemlerinde bibliyometrik analiz tekniğiyle gerçekleştirilen araştırma kapsamında araştırmacı tarafında belirlenen sorulara yanıt aranmış ve erişilen bulgular şekillerle sunulmuştur. Lisansüstü tezler bağlamında sosyal sermaye ve bibliyometrik analiz ikilisinin daha önce birlikte kullanılmamış olması araştırmanın özgün yönünü oluşturmaktadır. Kişi ya da kurumlar tarafından üretilmiş eserlerin istatistiksel yöntem esasına dayanılarak sayısal şekilde ifade edilmesi anlamına gelen bibliyometrik analiz temalı ya da yöntemli çalışmalar Pritchard (1969, s. 348)' dan sonra ivme kazanmıştır. Pek çok farklı bilim alanında ve çeşitli türlerdeki akademik çalışmalara (makale, tez vb.) konu olan bibliyometrinin Türk literatüründe nispeten geç tezahür ettiği söylenebilir. Türkiye'de bibliyometrik olarak adlandırılacak ilk çalışmaların Özinönü (1970) tarafından makale, Satır (1998) tarafından yüksek lisans tezi ve Al (2008) tarafından doktora tezi türlerinde yayınlandığı görülmektedir. Son yıllara bakıldığında ise her ne kadar kademeli olmasa da bibliyometrik analizin Türk literatüründe (Örn: Besimoğlu, 2015; Özköse, 2017; Karaboğa, 2019; Durgut, 2020; Ezentaş, 2021; Yıldırım Kırbacı, 2022) lisansüstü araştırmalara konu ya da yöntem olarak dâhil edildiği göze çarpmaktadır. Bu araştırmada da hem sosyal sermaye hem de bibliyometrik analiz ortak paydada buluşturularak bu iki kavramın birbiriyle olan etkileşiminden doğacak özgün bir çalışma hedeflenmiştir. Bu doğrultuda Türkiye'de sosyal sermaye konusunda yayınlanan ve YÖK-TEZ'de taranan lisansüstü tezlerin;

- Yıllara göre dağılımı nasıl bir seyir izlemişlerdir?
- Yazdıkları dile göre dağılımları nasıldır?
- Türlerine (Yüksek Lisans/Tıpta Uzmanlık/Doktora) göre dağılımları nasıldır?
- Yayınlandıkları üniversitelere göre dağılımları nasıldır?
- Üzerinde çalışıldıkları anabilim dallarına göre dağılımları nasıldır?
- Yöntemlerine göre dağılımları nasıldır?
- Üzerinde çalışılan örnekleme göre dağılımları nasıldır?

şeklinde belirlenen araştırma sorularına istatistiksel olarak cevap aranmış ve elde edilen bulgular grafiklerle sunulmuştur.

YÖNTEM

Bu araştırmada, nicel araştırma yöntemlerine dayalı bilimsel haritalama tekniğini esas alan bibliyometrik analiz tekniği kullanılmıştır. Bibliyometrik analiz, kişiler ya da kurumlar tarafından üretilmiş, belirli bir araştırma alanındaki mevcut literatürü ortaya koyan bilimsel yayınları ve bu yayınların birbiriyle olan ilişkisini cebirsel ve istatistiksel yöntemler çerçevesinde incelenmesini ve değerlendirilmesini esas alarak yazılı ve görsel araçlara uygulanmasıdır (Evren ve Kozak, 2014, s. 67; McBurney ve Novak, 2002, s. 40). Bibliyometrik analiz tekniği günümüzde kendisine hemen her bilimin çatısı altında yer bulan bir uygulama alanıdır ve herhangi bir yayının hem mevcut hem de süreç içerisindeki durumunu ortaya koyması yönüyle önem taşımaktadır (Okuba, 1997, s. 9). Bibliyometrik çalışmalar sayesinde herhangi bir bilim dalıyla ilgili bir araştırmanın mevcut durumu, gelişimi, dönüşümü ve yönelimi belirlenirken elde edilen verilerin belirli parametrelerle sınıflandırılması ve analiz edilmesi mümkün hale gelir. Bu durum ulaşılmaya hedeflenen bilgilerin güvenilir ve doğru

olmasına, kendinden önceki bilgilerle birleştirildiği takdirde ise bilimsel bilgi kaynaklarının zenginleşmesine fırsat tanır (Kim ve Mcmillan, 2008, s. 99).

Bu teknik doğrultusunda araştırmacının ana kümesini (analiz birimini) YÖK-TEZ’de taranan lisansüstü tezler oluşturmaktadır. Örneklem ise tez başlığında “sosyal sermaye” ya da “social capital” anahtar sözcüğü kullanılan, taranmış ve ulaşılan 242 tezdır (bkz. EK-1). Tezlerin taramaları ayrıca başlık ve özeti içerecek şekilde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada zaman periyodu olarak 1 Aralık 2021-31 Ocak 2022 aralığı temel alınmıştır. Son kontrolü belirlenen tarihlerde yapıldıktan sonra ilgili tezlerin yıllar itibarıyla seyri izlenmiş, yayımlandıkları yıl, yazıldıkları dil, tür (yüksek lisans/tıpta uzmanlık/doktora), yazarların bağlı oldukları üniversiteler, tezlerin çalışıldıkları anabilim dalları (disiplinler), araştırmaların yöntemleri ve araştırmalarda seçilen örneklem türleri göre incelenmiştir. Veriler istatistik paket programıyla kodlanarak bulgular kısmında yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda ulaşılan çıktılar sosyal sermaye kavramının Türk literatüründeki gelişimine ışık tutması ve/ya bibliyometrik analiz tekniğiyle gerçekleştirilecek yeni araştırmalara ve uygulamalara niceliksel ve niteliksel özgün bir perspektif sunması beklenmektedir.

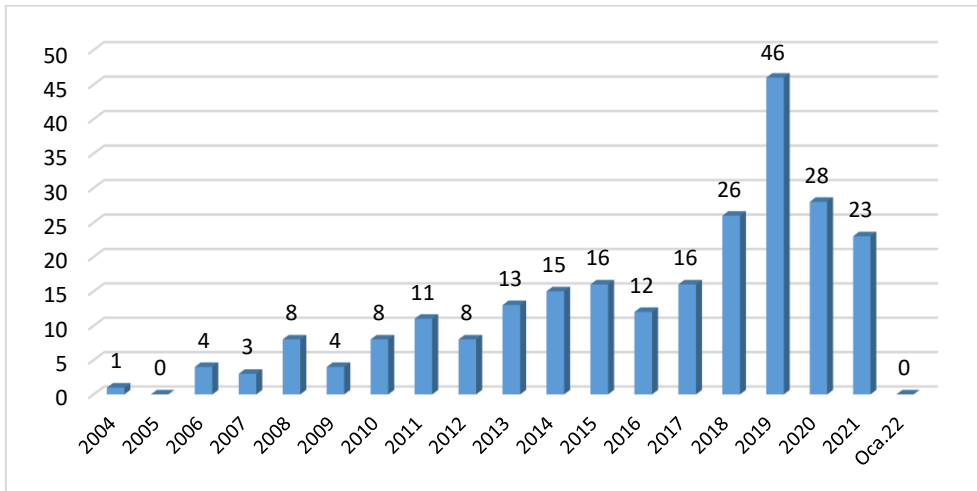
BULGULAR

Türkiye’de sosyal sermaye alanında yapılan lisansüstü araştırmalara ilişkin bulgular, araştırma kapsamında belirlenen parametrelere göre ilgili başlıklar altında grafiklerle desteklenerek sunulmuştur. Araştırmacı tarafından belirlenen parametrelere yönelik yapılan analizlerin sonucunda ulaşılan bulgular şu şekildedir:

1. Yıllara Göre Dağılım

Lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı ilk tezin yayınlandığı 2004 yılı ile son tezin (şimdilik) yayınlandığı 2021 yılları arasında seyretmektedir. Buna göre Türkiye’de (YÖK-TEZ’de yer alan) sosyal sermaye başlıklı lisansüstü tez çalışmalarının miladı 2004 yılıdır. Devam eden yıllar içerisinde herhangi bir lisansüstü tezin yayınlanmadığı tek yıl 2005’tir. Bu tarihten itibaren gerçekleştirilen lisansüstü tezler her ne kadar dalgalı bir grafik oluştursa da son yıllarda sosyal sermaye alanında yazılan tezlerin artış gösterdiği ve sosyal sermayenin son yılların popüler kavramlarından biri olduğu söylenebilir.

Şekil 1: Sosyal sermaye konulu lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı

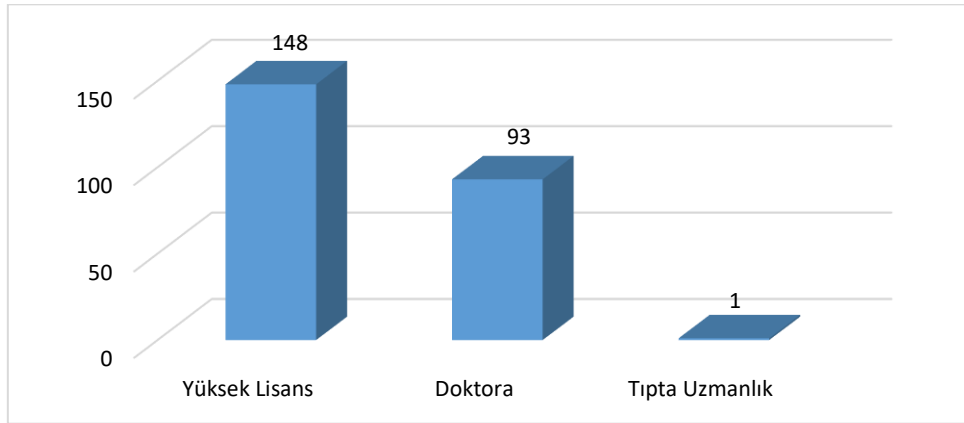

En çok lisansüstü tez gerçekleştirilen yıl tüm çalışmaların neredeyse beşte birinin gerçekleştirildiği 2019’dur (%19). Bunu sırasıyla 2020 (%11,6), 2018 (%10,7) ve 2021 (%9,5) yılları izlemektedir. Ocak 2022 yılı itibarıyla YÖK-TEZ’de henüz herhangi bir tez yayınlanmamıştır. Bu tarihten sonra gerçekleştirilen lisansüstü tezlerin veri tabanına eklenmesi ihtimal dâhilindedir.

2. Türlerine Göre Dağılım

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin (Şekil 2) beşte üçünden fazlası Yüksek Lisans derecesinde yazılmışken (%61,4), Tıpta Uzmanlık (%0,4) alanında yazılan bir çalışma hariç kalan kısmı Doktora derecesinde (%38,2) yayınlanmıştır.

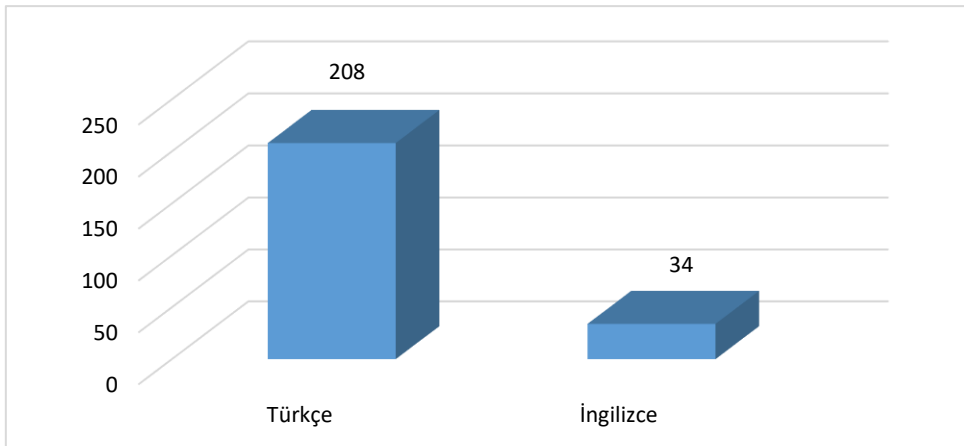
Şekil 2: Sosyal sermaye konulu lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımı

3. Dillere Göre Dağılım

Yayınlanan lisansüstü tezlerin (Şekil 3) neredeyse her on tanesinden biri Türkçe (%85,9), geri kalan kısmı ise İngilizce (%14,1) yazılmıştır. İngilizce yazılan lisansüstü tezlerin her birinin bağlı bulunduğu lisansüstü eğitim enstitüsünün İngilizce eğitim vermekte olduğu görülmüştür.

Şekil 3: Sosyal sermaye konulu lisansüstü tezlerin yazıldıkları dillere göre dağılımı

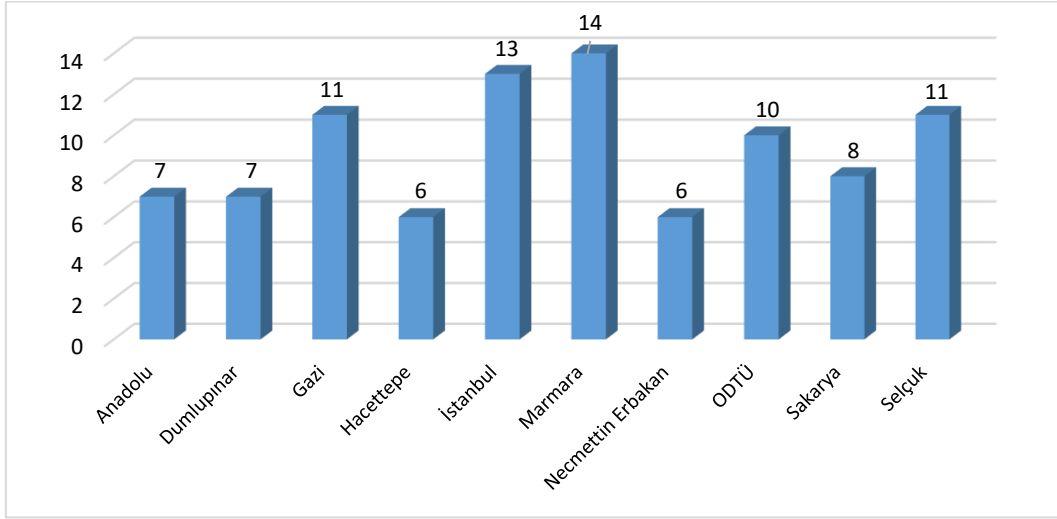
4. Üniversitelere Göre Dağılım

Bu bölümde araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin hangi üniversiteler bünyesinde çalışıldıkları incelenmiştir. İncelemeler sonucunda lisansüstü tezlerin toplamda 90 farklı üniversite bünyesinde gerçekleştirildikleri görülmüştür (EK-2). Bunun sonucunda sosyal sermaye konulu lisansüstü tezlerin en çok yayınlandıkları on üniversite Şekil 4'te sunulmuştur. Şekil 4'te görülen on üniversitede gerçekleştirilen toplam 93 lisansüstü araştırma, araştırma kapsamına dâhil edilen tüm lisansüstü tezlerin neredeyse beşte ikisini oluşturmaktadır (%38,4).

Buna göre; sosyal sermaye konusunda en çok lisansüstü tez Marmara Üniversitesi (%5,8)'nin bünyesinde gerçekleştirilmekle beraber onu İstanbul Üniversitesi (%5,4) takip etmektedir. Gazi

Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi bu iki üniversiteyi izleyen kurumlardır ve bugüne kadar sosyal sermaye konusunda bu iki üniversite çatısı altında aynı oranda lisansüstü araştırma gerçekleştirilmiştir (%4,5). Orta Doğu Teknik Üniversitesi sosyal sermaye konusunda en çok lisansüstü tez gerçekleştirilen beşinci üniversite (%4,1) konumundadır.

Şekil 4: Sosyal sermaye konulu lisansüstü tezlerin en çok yayınlandıkları üniversitelere göre dağılımları

Sakarya Üniversitesi'nde bugüne kadar 8 lisansüstü tez gerçekleştirilirken (%3,3), onu Anadolu Üniversitesi ve Dumlupınar Üniversiteleri izlemektedir. Bu iki üniversite bünyesinde de aynı oranda lisansüstü tez gerçekleştirilmiştir (%2,9). Bir başka aynı oranda lisansüstü tez gerçekleştirilen iki üniversite ise Hacettepe Üniversitesi ve Necmettin Erbakan Üniversiteleridir (%2,5).

5. Anabilim Dallarına Göre Dağılım

Bu bölümde araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin hangi anabilim dalları bünyesinde çalışıldıklarına yer verilmiştir. Araştırma kapsamında YÖK-TEZ örnekleminde sosyal sermayenin birbirinin muadili ve ilişkisi olan pek çok anabilim dalı bünyesinde gerçekleştiği görülmüştür. Toplamda farklı isimlere sahip 56 anabilim dalı (EK-3) bünyesinde gerçekleştirilen bu lisansüstü tezler, daha makul incelenmesi açısından gruplandırılarak incelenmiştir. Gruplama esnasında YÖK'ün "Doçentlik Sınav Alanları" başlığında yer alan temel bilimsel alanlar referans alınmıştır. Bununla birlikte "Doçentlik Sınav Alanları" listesinde yer alan bazı bilim dallarının birbiriyle yakın ilişkisi olmadığı fikrinden hareket edilerek (Örneğin, Psikoloji, Sosyoloji ve Sosyal Hizmet Bilim Dalları İşletme, İktisat ve Uluslararası İlişkiler bilim dallarıyla aynı çatı altında "Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Temel Alanı" başlığında birlikte sınıflandırılmıştır) araştırmacı tarafından yeni bir gruplama yapılmıştır. Referans alınan YÖK-TEZ "Doçentlik Sınav Alanları" listeleri ve araştırmacı tarafından harmanlanarak yapılan gruplama şu şekildedir:

Şekil 5: Anabilim dallarının kategorizasyonu

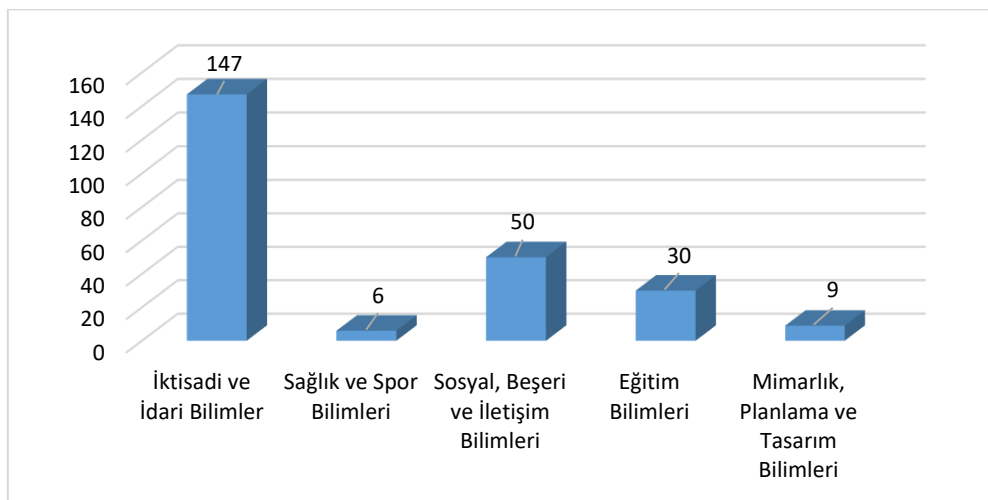
İktisadi ve İdari
Bilimler Temel
Alanı

İşletme, İşletme Yönetimi, İşletme Mühendisliği, Endüstri Mühendisliği, Yönetim ve Organizasyon, Sivil Havacılık Yönetimi, Turizm İşletmeciliği, Bilim ve Teknoloji Politikası Çalışmaları, Strateji Bilimi, Girişimcilik, Avrupa Birliği, Avrupa Çalışmaları, Uluslararası İlişkiler, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, Kamu Yönetimi, İktisat, İktisat Teorisi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, Ekonometri, Ekonomi – Finans, İktisadi Gelişme ve Uluslararası İktisat, Uluslararası Ticaret, Uluslararası Ticaret ve Finansman, Tarım Ekonomisi, Maliye

Sağlık ve Spor Bilimleri Temel Alanı	Halk Sağlığı, Sağlık Yönetimi, Beden Eğitimi ve Spor, Spor Yöneticiliği
Sosyal, Beşeri ve İletişim Bilimleri Temel Alanı	Sosyal Bilimler; Sosyoloji; Psikoloji; Sosyal Hizmet; Felsefe; Felsefe ve Din Bilimleri, Kadın Çalışmaları; Göç Politikaları ve Araştırmaları; Sosyal Yapı-Sosyal Değişme; İletişim Bilimleri; İletişim ve Toplumsal Dönüşüm; Gazetecilik; Kültür Yönetimi
Eğitim Bilimleri Temel Alanı	Eğitim Bilimleri; Eğitimde Psikolojik Hizmetler; Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi; Eğitimde Yönetimi ve Politikası; Eğitim Programları ve Öğretimi; Eğitim Yönetimi ve Denetimi; Eğitim Yönetimi; Felsefe Grubu Eğitimi; Yüksek Öğretim Yönetimi ve Politikası
Mimarlık, Planlama ve Tasarım Temel Alanı	Şehir Bölge ve Planlama; Şehir Planlama; Mimarlık; Kentsel Politika Planlaması ve Yerel Yönetimler

Yapılan bu kategorizasyondan sonra tezlerin birbiri ile daha uyumlu olan anabilim dallarıyla daha birlikte değerlendirilmesi kolay hale gelmiştir. Bu kapsamda örnekleme yer alan anabilim dalları içerisinde sosyal sermayenin en çok çalışıldığı anabilim dalının *İktisadi ve İdari Bilimler Temel Alanı*'na ait olduğu görülmektedir (Şekil 6). Bu alanda yer alan tezler örnekleme yer alan tüm tezlerin beşte üçünden fazladır (%60,7). Onu sırasıyla *Sosyal, Beşeri ve İletişim Bilimleri Temel Alanı* (%20,6) ve *Eğitim Bilimleri Temel Alanı* (%12,3) izlemektedir.

Şekil 6: Sosyal sermaye konulu lisansüstü tezlerin anabilim dallarına göre dağılımı

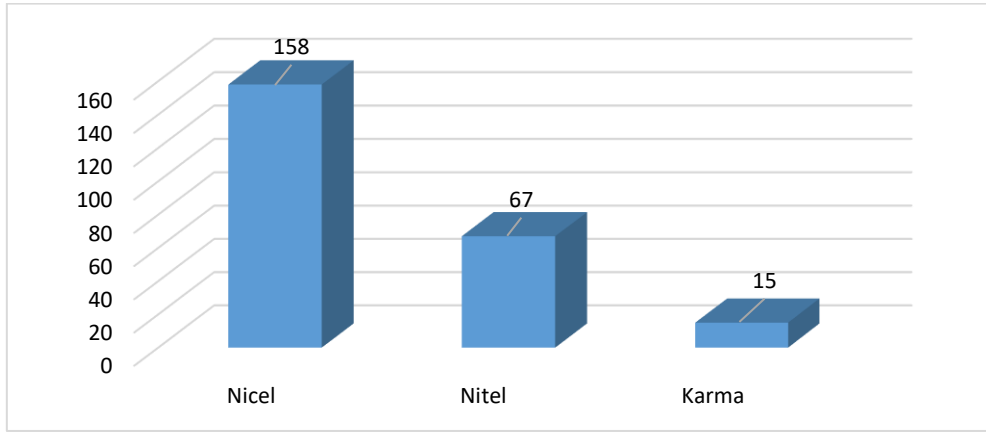

Mimarlık, Planlama ve Tasarım Temel Alanı'nda (%3,7) ve *Sağlık ve Spor Bilimleri Temel Alanı*'nda (%2,5) yayınlanan lisansüstü tezler birbirine yakın sayıda gerçekleşmiştir. Her ne kadar tüm örnekleme içerisinde az bir paya sahip olsalar da sosyal sermayenin çok çeşitli alanlarda çalışıldığı görülmektedir.

6. Yöntemlere Göre Dağılım

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin (Şekil 7) beşte üçünden fazlası (%65,1) nicel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Bunu, nitel araştırma ile gerçekleştirilen lisansüstü çalışmalar takip etmektedir (%27,8). Az da olsa karma (nicel-nitel birlikte) araştırma yöntemiyle gerçekleştirilen lisansüstü tezleri görmek mümkündür (%6,2).

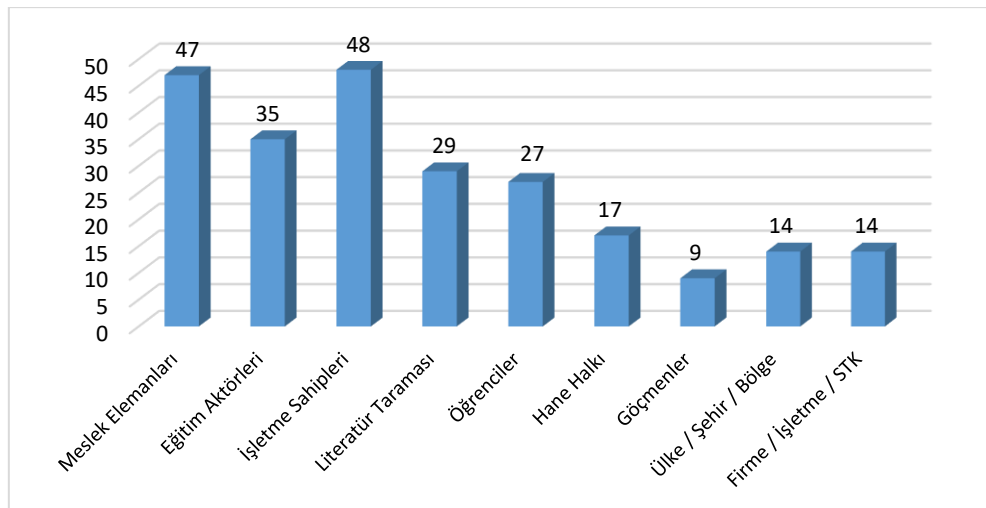
Şekil 7: Sosyal sermaye konulu lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı*

7. Örneklemelere Göre Dağılım

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin (Şekil 8) üzerinde çalışıldıkları örneklemeler incelendiğinde; araştırma örneğini en çok herhangi bir işletmenin (kurumun) sahibi/yöneticisi/hane başkanı ya da girişimci sıfatı taşıyarak işletme sahipliği yapan kişilerin oluşturduğu görülmektedir. Çeşitli sektörlerde çalışan meslek elemanlarıyla (beyaz yaka-işçi) gerçekleştirilen lisansüstü tezlerin sayısı yöneticilerle gerçekleştirilen tezlerin sayısı neredeyse aynıdır. Bu iki örneklem grubu tüm akademik çalışmaların neredeyse beşte ikisini oluşturmaktadır (%39,6).

Şekil 8: Sosyal sermaye konulu lisansüstü tezlerin örneklemelerine göre dağılımı**

* Bu şekil hazırlanırken "İzinsiz" ve "Kısıtlı" durumda bulunan iki lisansüstü tez çalışmasının künye bilgisine ulaşamadığından lisansüstü tezin hangi yöntemle gerçekleştirildiği belirlenememiştir. Dolayısıyla Şekil 7'deki tezlerin toplamı 240 şeklinde görülmektedir.

** Bu şekil hazırlanırken "İzinsiz" ve "Kısıtlı" durumda bulunan iki lisansüstü tez çalışmasının künye bilgisine ulaşamadığından lisansüstü tezin hangi yöntemle gerçekleştirildiği belirlenememiştir. Dolayısıyla Şekil 8'deki tezlerin toplamı 240 şeklinde görülmektedir.

Eğitim aktörleriyle gerçekleştirilen lisansüstü tezler, bahsi geçen iki örneklem grubunu takip eden örneklem grubu olarak belirlenmiştir (%14,5). Eğitim aktörleri; akademisyen, ilköğretim, ortaokul ya da lise düzeyinde görev yapan öğretmen ya da herhangi bir eğitim kurumunda idareci-yönetici sıfatı taşıyan görevlilerden oluşmaktadır. Yalnızca öğrencilerin araştırma örnekleme dâhil edildiği çalışmalar ise eğitim aktörleriyle gerçekleştirilen çalışmalara yakındır (%11,3).

Lisansüstü araştırmaların yüzde onundan biraz fazlası (%12,1) ise sosyal sermayenin herhangi bir konu ile olan ilişkisini *literatür taraması* şeklinde ele almış ve araştırmanın örnekleme konu ve kapsamla ilgili literatürü dahil etmiştir. Bu araştırmalarda doküman analizi tekniğine başvurulmuş sosyal sermayenin bir diğer konu ile olan ilişkisi literatür temelli işlenmiştir. Bununla beraber sosyal sermaye konusunda *ülkeleri, bölgeleri ya da şehirleri* sosyal sermaye kapsamında inceleyerek gerçekleştirilen çalışmalar da mevcuttur. İlgili ülke, bölge ya da şehrin gelişmişlik düzeyleri, gelişmişlik endeksleri hem mevcut ülke, bölge ya da şehir hem de dünya üzerindeki diğer ülkeler, bölgeler ya da şehirlerle mukayese edilerek sosyal sermaye ile olan ilişkileri ve bağlantıları incelenmiştir (%5,8).

Aynı zamanda sosyal sermaye konulu lisansüstü tezlerin çeşitli *firma, şirket ya da STK* gibi doğrudan kurum kültürüne ve işleyişine ilişkin özelliklerinin sosyal sermaye perspektifinden değerlendirildiği çalışmalar da mevcuttur (%5,8). Bu lisansüstü tezler, ülke, şehir ve bölgeleri örneklem alan lisansüstü araştırmalarla aynı sayıdadır. Sosyal sermaye konulu lisansüstü çalışmaların toplumdaki çeşitli sosyal gruplar üzerinde çalışıldıkları ilgili grafikten çıkarılabilecek bir diğer sonuçtur. Hane halkı üzerinde gerçekleştirilen lisansüstü araştırmalar (%7) kadar az da olsa doğrudan göçmenleri, mültecileri ya da sığınmacıları örneklem olarak kullanan lisansüstü çalışmalar da belirlenmiştir (%3,7). Hane halkının içerisinde ailenin tümüne yönelik olarak gerçekleştirilen çalışmalar olduğu gibi spesifik olarak yaşlıları ya da engellileri hedef alan lisansüstü tezlerin varlığı tespit edilmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Tarih sahnesine çıkışı her ne kadar iktisadi aktörlerin eylemleri sonucu gerçekleşmiş olsa da insanın sosyal bir varlık olması, sermaye kavramının da sosyal pencerelerden değerlendirilmesine zemin hazırlamıştır. Böyle bir iklimde sosyal sermaye, iktisadi manada yorumlanan "sermaye" kavramının zincirlerinden kurtularak kendisine has bir kimlik kazanmıştır. Bu tarihten itibaren iktisadi teorisyenlerle birlikte diğer disiplinlerin aktörleri tarafından kullanılmaya başlanılan bu kavram birçok açıdan ele alınmış ve farklı şekillerde tanımlanmıştır. İnterdisipliner özelliği onu bir yandan çok çeşitli bir mozağin parçası haline getirirse de diğer yandan araştırmacılar için pek çok zorluğu da beraberinde getirmiştir. Her ne kadar ucu açık bırakılan bir kavram olsa da en basit haliyle insan ilişkilerinin önemine vurgu yapan bir muhtevaya sahip olan sosyal sermaye, insanı ilgilendiren her alanda kendine yer bulabildiğinden toplum için çatı kavramlardan biri haline getirmiştir.

Sosyal sermayenin akademik çalışmalara ev sahipliği yapması 1980'li yılların ilk yıllarına tekabül etmektedir. Bu tarihten itibaren sabit bir oranda artmasa da bilimsel araştırmalara konu olan bu kavram, 90'lı yıllarla birlikte daha sık bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Kavramın Türk literatürü sahnesine çıkışı Batı'da filizlenen sosyal sermayeden on yıl gecikmeli bir şekilde gerçekleşmiştir. 90'ların başında ve ilk örnekleri makale formatında görülen sosyal sermaye çalışmalarının lisansüstü araştırmalarda ilk örneklerine 2000'lerin başında rastlanmaktadır.

Bu araştırma, Türkiye'de sosyal sermaye konusunda yayınlanmış lisansüstü tezlerin çeşitli alt problemler ışığından incelenmesini ve sosyal sermaye çalışmalarının içeriklerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Nicel araştırma desenine dayalı bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak gerçekleştirilen araştırma kapsamında YÖK-TEZ veri tabanında yer alan, başlığının içerisinde "*sosyal sermaye*" veya "*social capital*" kelimeleri geçen toplam 242 çalışma araştırmacı tarafından belirlenen sorular doğrultusunda incelenmiş ve analiz verileri istatistik paket programına kodlanarak ilgili grafikler hazırlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, YÖK-TEZ veri tabanında sosyal sermaye konusunda Türkiye'de gerçekleştirilen ilk lisansüstü tezin 2004 yılında yayınlandığı görülmüştür. Bu yıl, sosyal

sermaye konusunda Türk literatürünün lisansüstü tezler seviyesinde miladı olarak kabul edilebilir. Bu yıldan itibaren her ne kadar sabit bir oranda olmasa da niceliksel olarak artış göze çarpmaktadır. En çok lisansüstü tez 2019 yılında yayınlanmıştır. Günümüzde de sosyal sermaye konulu lisansüstü tezler halen daha yayınlanmaya devam etmektedir. Bu durumun doğal bir sonucu olarak sosyal sermayenin son yılların popüler araştırma konularından biri olduğu söylenebilir.

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin büyük çoğunluğunu Türkçe yazılan tezler oluşturmaktadır. İngilizce yazılan tezlerle mukayese edildiğinde; Türkçe tezlerin tüm lisansüstü tezler içerisinde nerdeyse her on tanesinden birine tekabül ettiği görülmüştür. Bunun sebebi, eğitim veren lisansüstü birimlerin eğitim dillerinin Türkçe olması şeklinde yorumlanabilir. Bugün Türkiye’de hazırlanan lisansüstü araştırmalar, kurumlarının eğitim dillerinden doğrudan etkilenmektedir. Bununla beraber sosyal sermaye konusunda yabancı dilde yazılan çalışmaların uluslararası literatürde kabul görmesi ise nispeten daha makul görülebilir. İlgili lisansüstü tezlerin eğitim dereceleri yüksek lisans, tıpta uzmanlık ve doktora şeklinde belirlenmiştir. Yüksek lisans derecesine sahip tezlerin sayısı, doktora ve tıpta uzmanlık türündeki tezlerin sayısından daha fazladır. Bunun nedeni olarak Türkiye’de lisansüstü eğitimler bazında yüksek lisans öğrencilerinin sayısının tıpta uzmanlık ve doktora öğrencilerinin sayısında görece fazla olması şeklinde değerlendirilebilir. Nitekim Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi’ne (2021) göre Türkiye’de kayıtlı yüksek lisans öğrencilerinin sayısı 343 bin 569 iken doktora öğrencilerinin sayısı 106 bin 148’dir. Yüksek lisans öğrencilerinin sayısının fazla olması sosyal sermayenin daha fazla öğrenci tarafından incelenme ve lisansüstü tezlere konu edilme ihtimalini güçlendirmektedir. Bununla beraber örnekleme yer alan lisansüstü tezler Türkiye’de bulunan neredeyse her üniversitenin bünyesinde yayınlanmıştır. Toplamda 90 farklı üniversitenin bünyesinde gerçekleştirilen lisansüstü tezlerin üç tanesi (Tez No: 402857, 523366, 402332) yurt dışında bulunan üniversitelerde yayınlanmıştır. Bu tablonun doğal bir sonucu olarak sosyal sermayenin belirli kurumlara ve/veya sınırlara özgü bir konu olmadığı çıkarımı yapılabilir. Ülkemizde ise sosyal sermaye konusunda bünyesinde en çok lisansüstü tez yayınlanan üniversiteler sırasıyla Marmara Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi şeklinde özetlenebilir.

Araştırmada incelenen tezler anabilim dallarına göre incelendiğinde ise çok geniş kapsamlı bir değerlendirme havuzu ile karşılaşmıştır. Sosyal sermaye konulu lisansüstü tezlerin birbirinden farklı isimlere sahip toplam 56 anabilim dalı bünyesinde yayınlandığı belirlenmiştir. Bunun sebebi kavramın tanımının ve sınırlarının çizilmemesi şeklinde yorumlanabilir. Zira sosyal sermayenin bakir bir araştırma alanı olarak değerlendirmesi akademik araştırmaları zenginleştirmesine rağmen her araştırmacının sosyal sermayeyi kendi perspektifinden değerlendirmesine ve pek çok disiplinin sosyal sermayeyi araştırma konusu olarak kullanmasını beraberinde getirmiştir. Araştırmada tezlerin daha makul bir şekilde incelenmesi için anabilim dalları YÖK’ün “Doçentlik Sınav Alanları” başlığı referans alınarak araştırmacı tarafından yeniden kategorize edilmiştir. Bu kapsamda incelenen tezlerin en çok “İktisadi ve İdari Bilimler Temel Alanı” bünyesinde yayınlandıkları görülmüştür. Bunu sırasıyla “Sosyal, Beşeri ve İletişim Bilimleri Temel Alanı” ile “Eğitim Bilimleri Temel Alanı” izlemiştir. Spesifik olarak incelendiğinde ise Türk literatüründe sosyal sermaye sırasıyla en çok *İşletme*, *İktisat* ve *Sosyoloji* anabilim dalları bünyesinde yayınlanmıştır. Diğer bilim temel alanlarında nispeten daha az sayıda tez yayınlanmış olsa da sosyal sermayenin Türk literatüründe geniş bir yelpazede ele alınan bir kavram olduğunu söylemek mümkündür. Beşer ve Hira (2017, s. 28) da sosyal sermayenin farklı disiplinlerin çatısı altında işlendiğinin (sosyal bilimlerin yanı sıra mühendislik ve halk sağlığı) altını çizmişlerdir. Bununla birlikte Türkçe’de *Ekonomi* ve *İşletme* alanlarının sosyal sermaye konusunda görece daha zengin olduğu, İngilizce’de ise sosyal sermayeye en çok *Sosyoloji* disiplininde karşılaşıldığını belirtmişlerdir. Bu çalışmayla birlikte en zengin alanın *İşletme* olduğu sonucuna ulaşılmakla birlikte *Sosyoloji* alanının da hatırı sayılır miktarda lisansüstü araştırmayı bünyesinde barındırdığı söylenebilir.

Örnekleme dâhil edilen tezler metodolojik açıdan bakıldığında nicel araştırmaların nitel araştırmalardan oldukça fazla olduğu belirlenmiştir. Karma yöntemli araştırmaların sayısı ise oldukça azdır. Nicel yöntemle gerçekleştirilen tezlerde yaygın olarak kullanılan veri toplama tekniği anket

olmakla birlikte araştırmalar en çok *beyaz yaka-işçiler* (çeşitli sektörlerde çalışan meslek elemanları) ve *işletme sahipleri* (herhangi bir işletmenin sahibi/yöneticisi/hane başkanı ya da girişimci sıfatı taşıyan kişiler) ile gerçekleştirilmiştir. Bu noktadan hareketle sosyal sermayenin sosyal ilişkilerdeki araçsal rolünün ön plana çıkarıldığı söylenebilir. Zira hem nicel çalışmaların hem de iktisadi sektör aktörlerinin lisansüstü tezlerde yoğun şekilde örneklem olarak kullanılması, sosyal sermayenin iktisadi kökten beslenmeye devam ettiğini göstermektedir. Bununla beraber toplumun diğer sosyal gruplarıyla (çocuk, ergen –öğrenci-, göçmen/sığınmacı/mülteci, yaşlı, madde bağımlısı, engelli vb.) gerçekleştirilen çalışmaların oldukça az olduğu göze çarpmaktadır. Bu sebeple sosyal gruplar içerisinde sosyal sermayenin oluşturulması ve geliştirilmesi için toplumda dezavantajlı olması muhtemel ya da olan hemen her grupta sosyal sermaye temelli bilimsel araştırmaların gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu sayede gerek kırılan grupların bireysel gelişimi gerekse toplumsal kalkınmanın gerçekleştirilmesi mümkün olacaktır (Aynacı, 2021, s. 8; Erdurak, 2021, s. 222; Güneş Aslan ve Güngör, 2019, s. 1625; Genç, 2015, s. 89; Abay Alyüz, 2018, s. 257; Genç ve Çat, 2013, s. 391; Polat, 2012, s. 268; Pepworh ve Nash, 2009, s. 53)

Araştırmada sosyal sermaye konulu çalışmaların sosyal ve beşeri bilimler temeline dayanan bilim dalları bünyesinde oldukça az çalışıldığı görülse de *sosyoloji* anabilim dalının bu alanda başı çektiği görülmüştür. Bununla birlikte diğer sosyal ve beşeri bilimler disiplinlerinde ise sosyal sermayenin gölgede kaldığı belirlenmiştir. Bu sebeple sosyal sermayenin sosyoloji ile birlikte sosyal politika, sosyal hizmet, psikoloji, felsefe, antropoloji, rehberlik ve psikolojik danışmanlık gibi insanı sosyal meselelerin merkezine alan disiplinlerde daha sık çalışılması önerilmektedir. Bu sayede sermayenin *sosyal* yönünün ön plana çıkarılması mümkün hale gelecektir. Birey ve toplum temelli uygulamalara sosyal sermayenin entegre edilmesi hem kavramın çehresini genişletecek hem de birey, grup ve toplumsal meselelerde sosyal sermayeyi anahtar bir kavram haline getirecektir.

Tüm bu sonuçlar doğrultusunda insanı ve toplumu bu denli ilgilendiren bir kavram olarak sosyal sermayenin Türk akademik yazınında gün geçtikçe popülerleşen bir kavram olduğu söylenebilir. Field (2006, s. 14) sosyal sermayenin sosyal bilimciler ve politikacılarla birlikte toplumun tüm katmanları tarafından yoğun şekilde kullanılacağı konusunda öngöründe bulunmuştur. Bu araştırmanın sonuçları da, Field'in (2006, s. 14) fikrini destekler şekilde sonuçlanmıştır. Hemen her bilim dalının doğal muhatabı olan sosyal sermaye konusunda yabancı literatür baş aktör konumunda olsa da Türkiye'de gerek teorik gerekse pratik çalışmaların arttığı görülmektedir. Bu durum Türk literatürü için umut vericidir. Eleştirilmesi gereken ise sosyal sermayenin eleştirel kısmının yavanlığıdır. Zira yöntemsel olarak nicel çalışmaların yoğunlukta olması sosyal sermayenin yalnızca bir ölçme aleti olarak değerlendirilmesine neden olmaktadır. Bu kapsamda gelecekteki çalışmaların sosyal sermaye konusuna eleştirel perspektifler sunması kavramın geleceği açısından elzem görünmektedir.

KAYNAKÇA

- Abay Alyüz S. B. (2018). *Sosyal sermaye, sosyal ağlar ve sosyal destek ilişkisi- Sultanbeyli ve Kadıköy'de sosyal hizmet merkezine başvuranlara ilişkin karşılaştırmalı durum çalışması* (Doktora Tezi). Yalova Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yalova.
- Adler, P.S. ve Kwon, S.W. (2002). Social capital: Prospects for a new concept, *The Academy of Management Review*, 27, 17-40. DOI:10.5465/AMR.2002.5922314
- Al, U. (2008). *Türkiye'nin bilimsel yayın politikası: Atif dizinlerine dayalı bibliyometrik bir yaklaşım* (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aynacı, C. (2021). Küregenleşme: Gençliğin küreselleşmesi sürecinde milli(leşemeyen) kültür, *Sosyal Sağlık Dergisi*, 1(1), 1-20. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/>
- Besimoğlu, C. (2015). *Türkiye'deki ziraat fakültelerinin tarımsal araştırma eğilimleri: 1996-2011 yıllarının bibliyometrik analizi* (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Beşer, A. H. ve Hira, İ. (2017). Sosyal sermayeye eleştirel bakmak, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 23-37. DOI: 10.5578/jss.40368
- Coleman, J. S. (1990). Foundations of social theory. *Social Forces*, 69(2), 993. DOI: 10.2307/2579680
- Durgut, S. (2020). *Türkiye'de yapılan akademik çalışmaların büyük veri araçları ile bibliyometrik analizi* (Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- Erdurak, Y. (2021). *Engelli bireylerin toplumla bütünleşmesinde sosyal sermayenin rolü* (Doktora Tezi). Yalova Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yalova.
- Evren, S. ve Kozak, N. (2014). Bibliometric analysis of tourism and hospitality related articles published in Turkey. *Anatolia*, 25(1), 61-80. DOI: 10.1080/13032917.2013.824906
- Ezentaş, N. (2021). *Bilimsel atıf indeksinde yer alan üç endodonti dergisinin 2001-2005 ve 2016-2020 yılları arasındaki bibliyometrik analizi: kök kanallarının kemomekanik şekillendirilmesi ve doldurulması* (Uzmanlık tezi). Hacettepe Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ankara.
- Field, J. (2006). *Sosyal sermaye* (Çev. Bahar Bilgen, Bayram Şen). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Genç, Y. (2015). Engellilerin Sosyal Sorunları ve Beklentileri, *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 0(35/2), 65-92. DOI: 10.21560/spcd.77043
- Genç, Y. ve Çat, G. (2013). Engellilerin İstihdamı ve Sosyal İçerme İlişkisi, *Akademik İncelemeler Dergisi*, 8(1), 363-394. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/>
- Güneş Aslan, G. ve Güngör, F. (2019). Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye göç sonrası yaşadığı sorunlar: İstanbul örneği, *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18), 1602-1632, DOI: 10.26466/opus.558512
- Hanifan, L. J. (1916). The rural school community center, *The Annals of the American Academy of Political and Social Science. New Possibilities in Education*, 67(1), 130-138. DOI: 10.1177/000271621606700118.
- Karaboğa, H. A. (2019). *Örgütsel davranış araştırmalarının bibliyometrik analizi* (Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kim, Juran ve Mcmillan, Sally. (2008). Evaluation of internet advertising research: A bibliometric analysis of citations from key sources. *Journal of Advertising*. 37(1), 99–112. DOI: 10.2753/JOA0091-3367370108
- Leana, C. R. ve Van Buren, H. J. (1999). Organizational social capital and employment practices, *Academy of Management Review*, 24 (3), 538-555. DOI: 10.2307/259141
- Lin, N. (1999). Building a network theory of social capital, *Connections*, 22(1), 28-51. Erişim adresi: <http://citeseerx.ist.psu.edu/>
- Lin, N. (2008). Building a network theory of social capital. In N. Lin, K. Cook, & R. S. Burt (Eds.) *Social Capital Theory and Research* (3–30). New Jersey: Aldine Transaction.
- McBurney, M. K. ve Novak, P. L. (2002). What is bibliometrics and why should you care?. In Professional Communication Conference, IPCC Proceedings. IEEE International, 108-114.
- Okuba, Y. (1997). Bibliometric indicators and analysis of research systems: Methods and examples, OECD Science, Technology and Industry Working Papers, 1997/01, OECD Publishing.
- Özinönü, A.K. (1970). *Growth in Turkish positive basic sciences, 1933-1966*. Ankara: Middle East Technical University.

- Özköse, H. (2017). *Yönetim bilişim sistemleri alanının Türkiye ve Dünya'daki bibliyometrik analizi ve haritası* (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Bilişim Enstitüsü, Ankara.
- Pepworh, J. ve Nash, M. (2009). Finding 'a safe place to cry: A review of research and Evidence informing social work with refugees and new settlers in Aotearoa New Zealand, *Aotearoa New Zealand Social Work*, 21(1-2), 48-59. DOI:10.11157/anzswj-vol21iss1-2id319
- Polat, G. (2012). *Madde bağımlısı ergenlerin tedavi sonrası topluma yeniden bütünleşme deneyimleri ve sosyal sermaye yaklaşımı temelinde sosyal hizmet müdahalesi* (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Portes, A. (1998). Social capital: Its origins and applications in modern sociology, *Annual Review of Sociology*, 24, 1-24. DOI: 10.1146/annurev.soc.24.1.1
- Pritchard, A. (1969). Statistical bibliography or bibliometrics?, *Journal of Documentation*, 25(4), 348-349. Erişim adresi: <https://scholar.google.co.uk/>
- Satır, A. (1998). *Bibliyometrik çözümleme* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şan, M. K. ve Şimşek, R. (2011). Sosyal sermaye kavramının tarihsel - sosyolojik arkaplanı, *Akademik İncelemeler Dergisi*, 6(1), 88-110, DOI: 10.17550/AID.74968.
- Winter, I. (2000). Literature survey. I. Winter (Ed), in *Social capital and social policy in Australia*. Melbourne: Australian Institute of Family Studies.
- Yıldırım Kırbacı, G. (2022). *Bilimsel okuryazarlık ile ilgili akademik çalışmaların bibliyometrik analizi ve PISA sonuçları ile ilişkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. (2021). Öğrenim Düzeylerine Göre Öğrenci Sayısı, Erişim adresi: <https://istatistik.yok.gov.tr/>

EK-1: Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin YÖK-TEZ numaraları

143918	296111	365006	429360	502580	560120	596983	650685
178877	296324	366272	429517	502790	561729	601653	651094
190006	296734	368198	438524	503856	563051	602822	652577
193493	297073	371146	439807	504858	563128	603426	654660
211512	298130	373599	439926	505330	567102	605615	657218
217963	302906	375430	441099	510707	567530	605870	657949
219159	309065	376682	446132	511834	567602	608878	658193
219484	313127	379101	447648	515659	568045	609356	659393
220744	314049	379932	447689	518400	568725	609658	662904
221676	314896	380473	448278	519493	569697	609677	663808
226337	320127	382042	449877	521515	572946	611051	665592
227293	325304	384128	454216	521625	575000	614177	668231
233829	326035	384683	458515	522225	577516	616791	669261
234762	326323	385461	466025	522231	579040	618307	671851
235827	327740	388161	469132	522431	579154	618585	673552
241678	331848	388376	469919	523366	584142	622276	673950
244053	332685	393389	469995	523998	585110	622840	685029
254370	340089	399582	471124	524953	585875	632322	685677
254857	340234	402332	473343	525798	586169	632811	687424
261845	340422	402857	476964	527350	587338	632944	690227
264764	342173	407593	476999	529819	590589	634726	690276
265936	344909	412187	479336	533632	591215	635033	691229
273578	345135	412308	480147	535643	591798	636888	691589
274512	345523	413895	481741	540870	592058	640066	692767
280115	348071	414729	491454	541736	592098	641938	694855
280959	350679	415754	492169	543318	594588	643313	694915
287829	351551	419063	492930	546342	594797	643395	695187
289646	351816	422526	496152	553051	594945	647210	697416
290025	357371	423368	497370	557173	595587	647212	700678
290525	364668	428411	502211	557372	595611	650053	704165
							705508
							706458

EK-2: Sosyal Sermaye konulu lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımları

Üniversite Adı	Tez Sayısı	Üniversite Adı	Tez Sayısı
Anadolu Üniversitesi	7	İstanbul Bilgi Üniversitesi	3
Dumlupınar Üniversitesi	7	Gaziosmanpaşa Üniversitesi	1
Marmara Üniversitesi	14	Hitit Üniversitesi	1
İstanbul Üniversitesi	13	Maltepe Üniversitesi	2
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	10	Boğaziçi Üniversitesi	1
Selçuk Üniversitesi	11	Gaziantep Üniversitesi	5
Atatürk Üniversitesi	4	KTO Karatay Üniversitesi	1
İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	2	Bahçeşehir Üniversitesi	3
Gazi Üniversitesi	11	University of Kansas	1
Hacettepe Üniversitesi	6	Atılım Üniversitesi	1
Fırat Üniversitesi	2	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	2
Pamukkale Üniversitesi	4	Bülent Ecevit Üniversitesi	1
Yıldız Teknik Üniversitesi	2	İnönü Üniversitesi	2
Cumhuriyet Üniversitesi	3	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	1
Sabancı Üniversitesi	1	Dicle Üniversitesi	1
Ankara Üniversitesi	5	Necmettin Erbakan Üniversitesi	6
Uşak Üniversitesi	3	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	1
Süleyman Demirel Üniversitesi	5	Kilis 7 Aralık Üniversitesi	1
Başkent Üniversitesi	3	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	1
Dokuz Eylül Üniversitesi	5	Akdeniz Üniversitesi	1
Erciyes Üniversitesi	3	İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	1
Uludağ Üniversitesi	1	İstanbul Şehir Üniversitesi	1
Mersin Üniversitesi	2	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	3
Sakarya Üniversitesi	8	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	1
Afyon Kocatepe Üniversitesi	1	İstanbul Gelişim Üniversitesi	1
Fatih Üniversitesi	1	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	1
Yalova Üniversitesi	4	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	3
Balıkesir Üniversitesi	3	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	2
Çukurova Üniversitesi	2	Kırklareli Üniversitesi	1
Koç Üniversitesi	1	Düzce Üniversitesi	1
İstanbul Teknik Üniversitesi	5	Yaşar Üniversitesi	1
Okan Üniversitesi	2	Batman Üniversitesi	1
Karadeniz Teknik Üniversitesi	2	Mardin Artuklu Üniversitesi	1
Louisiana State University	1	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniv.	1
Aksaray Üniversitesi	2	Kastamonu Üniversitesi	1
Beykent Üniversitesi	3	Çağ Üniversitesi	1
Celal Bayar Üniversitesi	1	Kafkas Üniversitesi	1
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	5	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	1
Türk Hava Kurumu Üniversitesi	1	Trakya Üniversitesi	1
Ege Üniversitesi	4	Gümüşhane Üniversitesi	1
Zirve Üniversitesi	1	Ufuk Üniversitesi	1
University Of Southampton	1	Abant İzzet Baysal Üniversitesi	1
Gebze Teknik Üniversitesi	1	Sebahattin Zaim Üniversitesi	1
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	2	Karabük Üniversitesi	1
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	1	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	1

EK-3: Sosyal sermaye konulu lisansüstü tezlerin bağlı buldukları anabilim dalları ve ilgili anabilim dallarına ait tez sayıları

İktisadi ve İdari Bilimler Temel Alanı (147)

İşletme - 62
İşletme Yönetimi - 2
İşletme Mühendisliği - 2
Endüstri Mühendisliği - 2
Yönetim ve Organizasyon - 3
Sivil Havacılık Yönetimi - 1
Turizm İşletmeciliği – 5
Bilim ve Teknoloji Politikası Çalışmaları – 3
Strateji Bilimi – 1
Girişimcilik - 1
Avrupa Birliği - 2
Avrupa Çalışmaları - 1
Uluslararası İlişkiler - 3
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler - 1
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi - 6
Kamu Yönetimi - 3
İktisat - 33
İktisat Teorisi - 1
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri - 5
Ekonometri - 2
Ekonomi – Finans - 1
İktisadi Gelişme ve Uluslararası İktisat - 1
Uluslararası Ticaret - 1
Uluslararası Ticaret ve Finansman - 1
Tarım Ekonomisi - 3
Maliye - 1

Mimarlık, Planlama ve Tasarım Temel Alanı (9)

Şehir Bölge ve Planlama - 5
Şehir Planlama - 1
Mimarlık - 1
Kentsel Politika Planlaması ve Yerel Yönetimler - 2

Sosyal, Beşerî ve İletişim Bilimleri Temel Alanı (50)

Sosyal Bilimler - 1
Sosyoloji - 30
Psikoloji - 2
Sosyal Hizmet - 5
Felsefe - 1
Felsefe ve Din Bilimleri - 1
Kadın Çalışmaları - 1
Göç Politikaları ve Araştırmaları - 1
Sosyal Yapı – Sosyal Değişme – 3
İletişim Bilimleri – 2
İletişim ve Toplumsal Dönüşüm – 1
Gazetecilik - 1
Kültür Yönetimi – 1

Eğitim Bilimleri Temel Alanı (30)

Eğitim Bilimleri - 20
Eğitimde Psikolojik Hizmetler - 1
Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi - 2
Eğitimde Yönetimi ve Politikası - 1
Eğitim Programları ve Öğretimi - 1
Eğitim Yönetimi ve Denetimi - 2
Eğitim Yönetimi - 1
Felsefe Grubu Eğitimi - 1
Yüksek Öğretim Yönetimi ve Politikası - 1

Sağlık ve Spor Bilimleri Temel Alanı (6)

Halk Sağlığı - 2
Sağlık Yönetimi - 2
Beden Eğitimi ve Spor - 1
Spor Yöneticiliği - 1